

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

КОНТРОЛІНГ, ЯК МЕТОД СИСТЕМНОГО УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Заболотна О.С., PhD, доцент

Шишлюк В.Р., к.ю.н., доцент

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Сьогодні, у часі, коли контролінг має значний вплив на економічну науку і практику, різноманітність концептуальних підходів ускладнює сприйняття цього поняття. Основні, різні точки зору, визначені відмінностями між теоретичними основами та практичними дослідженнями, утруднюють однозначне розуміння контролінгу, що визначає проблеми його впровадження на створенні підприємства. У такому контексті розкриття сутності контролінгу стає істотною задачею, для якої необхідний комплексний підхід, особливо при дослідженні різних аспектів його застосування. Дотримання принципу історичного розвитку вимагає вивчення процесу виникнення, розвитку та становлення - генезису теорії контролінгу.

Впровадження контролінгу на сучасному підприємстві є важливим інструментом управління, націленим на підвищення конкурентоспроможності та довгостроковий розвиток потенціалу підприємства в умовах невизначеності та мінливості зовнішнього середовища [4].

Розглянемо сутність поняття "контролінг". Контролінг - являє собою систему управління процесом реалізації кінцевої мети підприємства. Це - поняття дуже широке. У літературі різні автори дають різне визначення сутності контролінгу.

Контролінг виступає як регулятор підприємницької діяльності підприємства, тому виконує специфічні функції: інформаційну - формується інформація, що забезпечує методологію ухвалення рішень та їхню координацію; керуючу - використовуються нормативні, планові та фактичні дані, відхилення, виявлені на підприємстві та його структурних підрозділах, з метою координації методів, способів та завдань досягнення кінцевої мети підприємства; управлінську - використовуються нормативна, планова та фактична дані, відхилення, виявлені по підприємству та його структурних підрозділах з метою координації методів, способів і завдань досягнення кінцевої мети.

Система контролінгу на підприємстві містить у собі не тільки аналітичні показники та висновки. У системі контролінгу присутня сильна організаційна складова - люди, які займаються контролінгом, потоки інформації між підрозділами підприємства і від підлеглих - до керівників.

Служба контролінгу входить поряд із бухгалтерією, фінансовим відділом, планово-економічним відділом до складу фінансово-економічних служб підприємства.

При створенні служби контролінгу на підприємстві необхідно враховувати такі основні вимоги: одержувати необхідну їй інформацію з бухгалтерії, фінансового відділу, планово-економічного відділу, служби збуту і служби матеріально-технічного забезпечення; мати повноваження організовувати за допомогою інших економічних служб збір додаткової інформації, необхідної їй для аналізів та висновків, але такої, яка не міститься в наявних документах фінансових і економічних служб; упроваджувати нові процедури збирання аналітичної інформації на постійній основі; отримувати інформацію, яка потрібна для аналізів і висновків[2].

Управлінський облік є невід'ємною складовою інформаційної системи підприємства. Він грає важливу роль у забезпеченні ефективного керівництва виробничою діяльністю шляхом надання інформації про функціонування різних структурних підрозділів, служб і відділів компанії. Управлінський облік має завдання створювати цю інформацію для різних рівнів керівництва в організації, допомагаючи їм приймати відповідні управлінські рішення. Зміст управлінського обліку високими цілями управління і може бути змінено за рішенням адміністрації відповідно до інтересів і завдань, поставлених перед керівниками внутрішніх справ [3].

Таким чином, сутність управлінського обліку можна визначити як інтегровану систему обліку витрат і доходів, нормування, планування, контролю та аналізу, що систематизує інформацію для оперативних управлінських рішень і координації проблем майбутнього розвитку підприємства.

Усі складові частини управлінського обліку взаємопов'язані, аперелік інформації, що формується в них, характеризує рівень організованості та вдосконалення управлінського обліку на підприємстві та системи управління в цілому.

Під фінансовим станом розуміється здатність підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їхнього розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платіжною дисципліною.

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності.

Головна мета фінансової діяльності - вирішити, де, коли і як використати фінансові ресурси для ефективного розвитку виробництва та отримання максимального прибутку.

Головна мета аналізу - своєчасно виявляти й усувати недоліки у фінансовій діяльності та знаходити резерви поліпшення фінансового стану підприємства та його платоспроможності.

Показники рентабельності - це найважливіші характеристики фактичного середовища формування прибутку і доходу підприємств. З цієї причини вони є обов'язковими елементами порівняльного аналізу та оцінки фінансового стану підприємства.

- рентабельність продукції, продажів (показники оцінки ефективності управління);

- рентабельність виробничих фондів;

- рентабельність вкладень у підприємства (прибутковість господарської діяльності).

До теперішнього часу не розроблено загальновизнаної концепції контролінгу на підприємстві. У літературі можна зустріти різні підходи до розкриття сутності та функцій контролінгу на підприємстві. Найпоширенішими є концепція контролінгу з орієнтацією на систему бухгалтерського обліку, концепція контролінгу з орієнтацією на інформацію, концепція контролінгу з орієнтацією на координацію діяльності підприємства.

З нашої точки зору контролінг на підприємстві повинен виконувати свої функції, пов'язані з виконанням контролю та оцінкою прийнятих планових рішень і підготовлених конкретних пропозицій щодо коригування планових параметрів на їх основі. Це має бути постійно діюча система контролю, що охоплює процес розробки та реалізації планів на підприємстві, включаючи стратегічний план.

Отже, основну роль контролінгу є забезпечення процесу контролю. Особливі значення контролю на підприємстві пов'язані з виявленням та оцінкою успіхів і невдач у його діяльності та визначенням причин їх виникнення. На основі цього керівництва підприємство отримує можливість швидко та ефективно адаптувати свою діяльність до динамічнозмінливих умов навколишнього середовища і забезпечувати тим самим найбільші темпи просування до запланованих цілей розвитку.

Література

1. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : [навч. посіб.]. Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. С. 278.
2. Манцуров І. Г. Статистика ринків : [підруч. для вищ. навч. закл.]. Київ : КНЕУ, 2009. С. 544.
3. Пушкар М.С. Контролінг : монографія. Тернопіль, 2011. 146 с.
4. Цигилик І.І., Мозіль О.І., Кірдякіна Н.В. Контролінг в системі управління. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 3. С. 117–123.

79.	Смокова Т.М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ ЗЕРНОВИХ.....	283
80.	Кривоногова І.Г., Мужайло В.Д. ІННОВАЦІЙНІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ РИНКОВОЇ АДАПТАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	287
81.	Спаський І.Д. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ КОГНІТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	290
82.	Богданов О.О. ФАКТОРИ ВИБОРУ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ У БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	293
83.	Мартиросян І.А., Гарбажій К.С. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ М'ЯСНИХ КОНСЕРВІВ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	298
84.	Крупіна Н.А. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ ГОТЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ..	301
85.	Голубева О.Б. ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ	304
86.	Тарануха О.С. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ РОЛІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ ЗЕРНОМ.....	308
87.	Атамась Г.П., Мішин Є.О. ФІНАНСОВО – ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	311
88.	Заболотна О.С., Шишлюк В.Р. КОНТРОЛІНГ, ЯК МЕТОД СИСТЕМНОГО УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	315
89.	Згадова Н.С., Тимченко В.В. ЕКОНОМІЧНІ ВЕКТОРИ БЕЗПЕКИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	318
90.	Кравченко Ю.І. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ.....	322
91.	Петрушенко М.М. РУЙНУВАННЯ КАХОВСЬКОЇ ДАМБИ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТУРИЗМУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ.....	325
92.	Рашевський А.В., Рашевський А.В. АНАЛІЗ СТАНУ ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	329